

कृषी खात्याच्या आशिर्वादातच एचटीबीटी कपाशी बियाण्यांनी व्यापला पत्रास टक्के बाजार

■ अधिकृत कपाशी बियाणे उद्योगावर संकटाचे सावट ■ शेतक-यांची मोठ्या प्रमाणात फसवणूक ■ ३ लाख ४८ हजार पॉकेट एकट्या देवळी तालुक्यात

नरेंद्र देशमुख

वर्षा, दि. १५ जून

राज्यात यंदा अनधिकृत एचटीबीटी कापूस लागवडीचे प्रमाण थेट ५० टक्क्यांच्यावर जापाणाचा अंदाज असुन त्यामुळे अधिकृत बियाण्याची विक्री निम्म्यावर आली आहे. राज्यात सरासरी ४० लाख हेक्टरवर तर विद्युती सुमारे १५ लाख हेक्टरवर कपाशीची लागवड होते. त्यासाठी १ कोटी १० लाख बियाणे पॉकिंटांची गरज भासते, परंतु अनधिकृत एचटीबीटीचे प्रमाण वाढल्यामुळे अधिकृत आणि प्रमाणीत बियाणे उद्योगाला कोट्यावधी रुपयांचा फटक बसला असुन केवळ वर्धी जिल्ह्यात बीजी-२ कपाशी बियाण्याची ८ लाख पैकेटची आवश्यकता असते. मात्र काही प्रतिटीत कृषी निविष्टा धारकांनी या संघीचे सोने करून आपला चांगलाच आर्थिक फायदा करून घेतल्याचे समजाते.

जिल्ह्यात ८ तालुक्यांमध्यून अधिकृत बीजी-२ कपाशी बियाण्याची पॉकिंटे ८ लाखांच्या जवल्पास गरज भासते. मात्र स्थानिक कृषी अधिका-यांच्या आशीर्वादाने आर्वा व देवळी तालुका एचटीबीटी कपाशी बियाण्याचा व्यापार

गाव	पैकेट
भिडी	३० हजार
इंडिया	२५ हजार
तळणी	५ हजार
पुलगाव	६० हजार
नाचणगाव	२५ हजार
घारफळ-	३५ हजार
देवळी	७० हजार
विजयोपाल	२० हजार
कवारारे	१० हजार
सोटा	३हजार
विरुळ	१५ हजार

शिवाजी कॉलनी (पुलगाव) ६० हजार

हब ज्ञाले असुन याच दोन काही प्रतिटीत कृषी निविष्टा धारकांनी या संघीचे सोने करून आपला चांगलाच आर्थिक फायदा करून घेतल्याचे समजाते. जिल्ह्यात ८ तालुक्यांमध्यून अधिकृत बीजी-२ कपाशी बियाण्याची पॉकिंटे ८ लाखांच्या जवल्पास गरज भासते. मात्र स्थानिक कृषी अधिका-यांच्या आशीर्वादाने आर्वा व देवळी तालुका एचटीबीटी कपाशी बियाण्याचा व्यापार

अनधिकृत बियाणे विक्रीसाठी कोणतीच नियमवली नाही. याउलट कायदेशीर मार्गाने बिजोत्पादनाऱ्यानु बियाणे बाजारात आण्यावर मात्र बंधेने लाडली जातात. पण एचटीबीटी फवारणी कामी असलेले तणनाशक स्वस्त असल्याने ही परिस्थिती घडत आहे. त्यामुळे असे तणनाशक महाग करीत लागवडपूर्वी व लागवडीनंतर तकाळ वापरात असलेले तणनाशक शासनाने स्वस्त करावे, असे केले तरच अनधिकृत बाजाराला कायमचा पायवंद बसेल. असे दपत्री सिड्स सेलूचे संचालक शैलेंद्र दपत्री यांनी प्रतिनिधीशी बोलताना सांगितले.

दपत्री सिड्स सेलूचे संचालक शैलेंद्र दपत्री

नियमात राहून काम करणे झाले अवघड

महाराष्ट्रातील एकूण ४० ते ५० टक्के क्षेत्रावर अनाधिकृत बियाण्यांची लागवड होत आहे. एचटीबीटी आड काहीही विक्री होत असल्याने दपत्री ५० ते ८० टक्के शेतकारी यात फसतात. सोबतच अनेक कारणामुळे कपाशाखालील क्षेत्र लागवडीने कमी झाल्याने त्याचाही परिणाम कापूस बियाणे उत्पादनावर संकट आल्यामुळे उद्योगावर फार मोठा आर्थिक परिणाम झाला आहे. या बाबीमुळे अधिकृत कापूस बियाणे उद्योग तर संकटात आलाच मात्र या सोबत शेतक-यांचीही फसवणूक मोठ्या प्रमाणात होत असल्याने शेतकारीदांचे आत्महत्या वाढण्याचे हेएकमेवकारण ठरू लागले आहे.

समीर मुळे अध्यक्ष सीदीस इंडिस्ट्रीज असोसिएशन

ऑफ महाराष्ट्र (सियाम)

असुन पुलगाव, इंडिया, तळणी, विजयोपाल, कवठा या भागातील कृषी निविष्टा धरकांची संख्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे चित्र देवळी तालुक्याचा विचार केल्यास लक्षात येते. यावरुन देवळी व आर्वा ही दोन तालुके जिल्ह्याच्या एचटीबीटी कपाशी निविष्टा सुध्या सहभागी एवढीची होते!

विक्रीचे हब बनले की काय असाही प्रश्न निम्मीं झाला आहे. या सर्व बाबी कृषी खात्याचा अधिका-यांच्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे अधिकृत कापूस बियाणे विक्रीते याचाचीमुळे चांगलेच आर्थिक संकटात सापडले आहे.

एचटीबीटीची बियाणे विक्री करताना परवानाधारक कृषी निविष्टा सुध्या सहभागी

विक्रीचे हब बनले की काय असाही प्रश्न निम्मीं झाला आहे. या सर्व बाबी कृषी खात्याचा अधिका-यांच्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे अधिकृत कापूस बियाणे विक्रीते याचाचीमुळे चांगलेच आर्थिक संकटात सापडले आहे.

समीर मुळे अध्यक्ष सीदीस इंडिस्ट्रीज असोसिएशन

ऑफ महाराष्ट्र (सियाम)

असुन पुलगाव, इंडिया, तळणी, विजयोपाल, कवठा या भागातील कृषी निविष्टा धरकांची संख्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे चित्र देवळी तालुक्याचा विचार केल्यास लक्षात येते. यावरुन देवळी व आर्वा ही दोन तालुके जिल्ह्याच्या एचटीबीटी कपाशी निविष्टा सुध्या सहभागी एवढीची होते!

विक्रीचे हब बनले की काय असाही प्रश्न निम्मीं झाला आहे. या सर्व बाबी कृषी खात्याचा अधिका-यांच्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे अधिकृत कापूस बियाणे विक्रीते याचाचीमुळे चांगलेच आर्थिक संकटात सापडले आहे.

एचटीबीटीची बियाणे विक्री करताना परवानाधारक कृषी निविष्टा सुध्या सहभागी

विक्रीचे हब बनले की काय असाही प्रश्न निम्मीं झाला आहे. या सर्व बाबी कृषी खात्याचा अधिका-यांच्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे अधिकृत कापूस बियाणे विक्रीते याचाचीमुळे चांगलेच आर्थिक संकटात सापडले आहे.

समीर मुळे अध्यक्ष सीदीस इंडिस्ट्रीज असोसिएशन

ऑफ महाराष्ट्र (सियाम)

असुन पुलगाव, इंडिया, तळणी, विजयोपाल, कवठा या भागातील कृषी निविष्टा धरकांची संख्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे चित्र देवळी तालुक्याचा विचार केल्यास लक्षात येते. यावरुन देवळी व आर्वा ही दोन तालुके जिल्ह्याच्या एचटीबीटी कपाशी निविष्टा सुध्या सहभागी

विक्रीचे हब बनले की काय असाही प्रश्न निम्मीं झाला आहे. या सर्व बाबी कृषी खात्याचा अधिका-यांच्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे अधिकृत कापूस बियाणे विक्रीते याचाचीमुळे चांगलेच आर्थिक संकटात सापडले आहे.

एचटीबीटीची बियाणे विक्री करताना परवानाधारक कृषी निविष्टा सुध्या सहभागी

विक्रीचे हब बनले की काय असाही प्रश्न निम्मीं झाला आहे. या सर्व बाबी कृषी खात्याचा अधिका-यांच्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे अधिकृत कापूस बियाणे विक्रीते याचाचीमुळे चांगलेच आर्थिक संकटात सापडले आहे.

समीर मुळे अध्यक्ष सीदीस इंडिस्ट्रीज असोसिएशन

ऑफ महाराष्ट्र (सियाम)

असुन पुलगाव, इंडिया, तळणी, विजयोपाल, कवठा या भागातील कृषी निविष्टा धरकांची संख्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे चित्र देवळी तालुक्याचा विचार केल्यास लक्षात येते. यावरुन देवळी व आर्वा ही दोन तालुके जिल्ह्याच्या एचटीबीटी कपाशी निविष्टा सुध्या सहभागी

विक्रीचे हब बनले की काय असाही प्रश्न निम्मीं झाला आहे. या सर्व बाबी कृषी खात्याचा अधिका-यांच्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे अधिकृत कापूस बियाणे विक्रीते याचाचीमुळे चांगलेच आर्थिक संकटात सापडले आहे.

एचटीबीटीची बियाणे विक्री करताना परवानाधारक कृषी निविष्टा सुध्या सहभागी

विक्रीचे हब बनले की काय असाही प्रश्न निम्मीं झाला आहे. या सर्व बाबी कृषी खात्याचा अधिका-यांच्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे अधिकृत कापूस बियाणे विक्रीते याचाचीमुळे चांगलेच आर्थिक संकटात सापडले आहे.

समीर मुळे अध्यक्ष सीदीस इंडिस्ट्रीज असोसिएशन

ऑफ महाराष्ट्र (सियाम)

असुन पुलगाव, इंडिया, तळणी, विजयोपाल, कवठा या भागातील कृषी निविष्टा धरकांची संख्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचे चित्र देवळी तालुक्याचा विचार केल्यास लक्षात येते. यावरुन देवळी व आर्वा ही दोन तालुके जिल्ह्याच

ही सात्रीच्या वेळी आकाशात पाहिलं तर तुलनेने बरव कमी झालं आहे. यामधे शिश्रुत कारण आहेत. वाढत्या प्रदूषणामुळे असं होऊ शकत. पण अशा परिस्थितीतीही भारतात निसर्गाचा एक कमाल आविष्कार प्रयोक्तालाच अशर्चर्यकित करत आहे.

हा आविष्कार म्हणजे भारतातील अतिशय दुर्गम भागात असाऱ्यां एक लहानसंग गाव. इथं बाहेचं कोणी गेलं तर त्यांची दमचाक होते, थंडीनं दातखिळी बसते. इथं दूरदूरपर्यंत कोणीच नसल्यामुळे सारीच्या वेळी नुसंत बाहर वावणंही थडकी भरवत. जगातील आणि भारतातील काळोख्या रात्रीसाठी ओळखल्या जाणाच्या आणि आकाश अगदी सहजपणे दिसणाच्या या ठिकाणांचं, या गावाचं नाव आहे हानले.

पर्यटकांचा औच सुरु

लडाखच्या पूर्व भागात, चांगथांग पठारावर हे लहानसंग गाव आहे. लेहपासून ते साधारण २५० किलोमीटर अंतरावर आहे.

समुद्रसपाटीपासून हे गाव साधारण ४,५०० मीटर (१४,७६० फूट) उंचीवर वसलेलं

पोलिसांनी

अडकलेल्या एका मांजरीची सुटका केली आणि तिला परत अटक केली. प्रत्यक्षात, सुटका केल्यानंतर, मांजरीने पोलिस अधिकाऱ्याना अनेक वेळा चावा घेतला. म्हणूनच तिला अटक करण्यात आली. आता मांजरीचा 'मग्शॉट' व्हायरल होत आहे. पोलिसांनी मांजरीची काळजी घेण्यास सुरुवात केली आहे. बँकॉक पोलिस अधिकारी दा परिदा पाकिस्तुक यांनी हवरलेल्या अमेरिकन शैर्टफॅहर मांजरीची असामान्य कहाणी शेर केली.

साउथ चायना मॉर्टिंग पोस्टनुसार त्यांनी मांजरीचे चांगले स्वागत केले आणि तीची काळजी घेण्यास सुरुवात केली. आम्हाला प्रेम देण्याऐवजी, गॅंडस गुलाबी हार्नेस घातलेली मांजर अनेक पोलिस अधिकाऱ्यानांना ओरबाहू लागली आणि चावू लागली. या मांजरीचे नाव नाब तांग आहे. त्याचा अर्थ 'पैसे मोजणे' असा होतो. एका अधिकाऱ्याने लिहिले, की या मांजरीवर पोलिस अधिकाऱ्यावर हल्ला केल्याचा आरोप आहे आणि तिला ताव्यात घेण्यात आले.

भेदभाव पडला महागात

पेरु या देशातल्या एक रेस्टॉरेंटला दंड ठोठावण्यात आला आहे. आता हा दंड का बरं ठोठावण्यात आला असावा? एखादा नियम मोडल्याबद्दल त्यांना दंड ठोठावण्यात आला असावा, असं तुम्हाला वाटत असेल तर ते चूक आहे. कारवा महिला आणि पुरुषांमध्ये भेदभाव केल्याप्रकरणी रेस्टॉरेंटला दंड ठोठावण्यात आला आहे. पेरुची राजधानी लिमाच्या सुमुद्रिनांच्यालगत ला रोजा नांतिका नावाचं रेस्टॉरेंट आहे. या रेस्टॉरंटच्या व्यवस्थापनाने महिला आणि पुरुषांसाठी वेगवेगळ्यांने मेनूकार्ड तायर केलेला मेनूकार्डमध्ये किंमती छापण्यात आल्या होत्या. मात्र अशा प्रकारे भेदभाव करण्यांचं म्हणण आहे. असल्यांचं इल्याला लोकांवर म्हणण आहे.

यासाठी रेस्टॉरेंटच्या मालकांना

६२ हजार डॉलर म्हणजे

जवळपास ४४

लाख रुपयांचा

दंड

भरावा लागणार आहे. महिलांना दिल्या जाणाचा मेनूकार्डमध्ये किंमत न छापण्याबाबत रेस्टॉरेंट प्रशासनाचा अजब तर्क आहे. मेनूकार्ड बघताना महिला पदार्थेजी त्याच्या किंमतीकडे जास्त लक्ष देतात. किंमतीचा विचार मनात असल्यामुळे महिलांना जेवणाचा अनंद घेता येत नाही. त्यामुळे त्यांना किंमत नसलेलं मेनूकार्ड देण्यात येत असल्याचं रेस्टॉरेंट व्यवस्थापनाचं म्हणण आहे. हा तक योग्य की अयोग्य हे सांगत घेत नसलं तरी अशा प्रकारे भेदभाव करणं कुकीचं असल्याचं सांगत लिमाधारा निर्याय घेतला आहे. १९०० मध्ये अमेरिकातल्या लॉस एंजलिसमध्ये पदार्थाच्या नावाचारी आणि पुरुषांमध्ये भेदभाव केला होता. याला विरोध झाल्यानंतर रेस्टॉरेंट बंद करावं लागलं.

भारतातील वरातीचा उल्लेख नसेल,

तर तो विषय अपूर्ण राहतो. खरंतर, आपल्या देशात वरातीचीशिवाय लग्न पूर्ण होत नाही.

वरातीमुळे वाहतूक कोंडी होत नाही आणि

नाच करण्याच्याना घड्याळात १२ वाजले आहे,

हे दाखवत नाही, तोपर्यंत मजा येत नाही. न्यू

याकमध्येही ४०० व्हाणी मंडळींनी रस्त्यावर

घातलेल्या गोंधळामुळे रस्त्याच जाम झाला. न्यू

यांकमधील वॉल स्ट्रीवर वरातीमुळे वाहतूक बंद पडली होती. यावेळी तब्बल ४०० लोक

डीजेच्या तालावर एकत्र नाचत होते.

न्यू यांकमधील या वरातीत ढोलताशा,

डीजेसह सर्व व्यवस्था होती. न्यू यांकमधील

वॉल स्ट्रीटमध्ये यापूर्वी कधीही असा रस्ता

बंद झाला नव्हता. भारतीय वरातीमुळे

यांची छापण्यात आल्या होत्या. मात्र

अशा प्रकारे भेदभाव करण्यांचं म्हणण आहे.

यासाठी रेस्टॉरेंटच्या मालकांना

६२ हजार डॉलर म्हणजे

जवळपास ४४

लाख रुपयांचा

दंड

वस्तुसंग्रहालयं आहेत. अहमदाबादमध्यालय

हिंहर वस्तुसंग्रहालयात बरीच भांडी बघायला

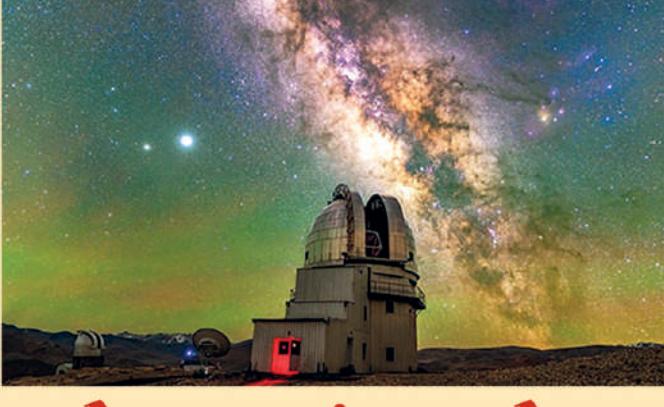
मिळतात. या संग्रहालयात चार हजारपेक्षा

अधिक भांडी मांडण्यात आली आहेत. ही सगळी

आहे. ते आपल्या निसर्गरम्य सौदर्यासह खोलशास्त्रीय महचासाठीही प्रसिद्ध आहे. मानील काही वर्षांमध्ये हानलेलमध्ये पर्यटकांचा ओघ वाढला असून, याला खोलशास्त्रीय पर्यटन असंही नाव देण्यात येत आहे.

जगातील सर्वात उंचावरील वेधशाळा

हानले येथील वेधशाळा

इथं चालतो तांचांगा खेळ!

ही जगातील सर्वात उंचावरील वेधशाळांपेकी एक आहे. ही वेधशाळा आंतरराष्ट्रीय खोलशास्त्र संस्थांकडून विविध निरीक्षणपर कामांसाठी वापरली जाते. हानलेमध्ये पर्यटकांचा ओघ वाढवण्यात येत आहे. त्यामुळे येथील रात्री सर्वांगिक काळ्याकुदू आणि मनात धडकी भरवणाच्या असतात. २०२२ मध्ये हानले हे ठिकाण भारतातील पहिले 'डार्क स्काय रिझर्व' म्हणून घोषित करण्यात आले आणि सांच्या जगावं

लक्ष या ठिकाणांन वेधालं. खोल अभ्यासक आणि ग्रहतांच्यामध्ये रमणीयासाठी हानले म्हणजे एक पर्वगीच.

आकाशगंगा दिसते अगदी सहज

दिवस मावलीला गेल्यानंतर आणि आकाश निरप्र असेल तेहां हानलेलमध्ये रात्रीच्या अंधारात काही अद्वितीय दृश्य आणि ग्रहतारे पाहता येतात. 'मिळी वे' आणि इतर आकाशगंगा इथून अगदी सहजपणे आणि

दुर्बिणीशिवाय पाहता येतात. उल्का वर्षाव, निखलणारे तारे, उल्कावर्षाव, चंद्र, ग्रह आणि उत्तरेकडील प्रकाशरेशा असा अदूत नजराणा हानले इथं येण्यापर्यंतचा प्रवास तुलनेने अधिक खडतर आहे. शिवाय हा भाग चीन सीमेनजीक येत असल्यानं अनेकदा इथं काही संवेदनशील भाग ओलांडून पोहोचावं लागत. प्रवास किलीही मोठा असला तरी हानलेलमध्ये येऊन आपल्याला नगण्य भासवणारी भव्य आकाशगंगा आकाशात दिसते तेहां इथं येण्याचं चीज झाल्याचीच एकमेव भावना मनात घर करते.

पोलिस अधिकाऱ्याचा काल्पनिक अहवाल

अधिकाऱ्याने सांगितले, ती सध्या सर्वो

तम जीवन जगत आहे. पोलिसच खरे बळी

आहेत. पोस्ट व्हायरल होताच अनेकांनी

मांजरीला दतक घेण्यात रस दाखवला,

परंतु आपली प्राथमिकता तिचा खरा मालक

शोधणे असल्याचे अधिकाऱ्याने सांगितले.

मांजरीचा मालक दुसऱ्याचा दिवशी पोलिस

ठाण्यात पोहोचला. कथेला एक मजेदार

शेवट घेण्यासाठी आधिकाऱ्याने मांजरीच्या

दुष्काळोकांपासून एकमेव पोलिस अहवाल

लिहिला. मला फक्त भूक लागली होती. माझा

कोणालाही चावण्याचा हूत नव्हता, असे त्यात

लिहिण्यात आले होते. त्यानंतर अधिकाऱ्याने

मांजरीला तिच्या मालकाकडे एक मजेदार

चिडकीतून घेण्यास

